

SOMITATE ÎN DOMENIUL PEDOLOGIEI

ACADEMICIANUL ANDREI URSU LA 80 DE ANI

Născut la 20 decembrie 1929, Strășeni. Biolog, domeniul științific: pedologie, geografia solurilor, ecologie. Doctor habilitat în științe biologice (1978), profesor universitar (1992). Membru corespondent (1984) și membru titular (1989) al Academiei de Științe a Moldovei.

A realiza ceva esențial în știință, luând în considerație nivelul înalt de dezvoltare a acesteia, sunt capabile numai persoanele dotate cu capacități intelectuale, cu gândire profundă și cu o pregătire temeinică. Este dificil să te impui mai cu seamă într-un domeniu de activitate ca pedologia, explorată de-a lungul întregii istorii a dezvoltării civilizației și unde au activat personalități cu renume. Doar cine, în paralel cu aptitudinile de cercetător, manifestă o dragoste deosebită și devotament față de specialitatea aleasă, se poate bucura de succes. Din această categorie face parte și academicianul Andrei Ursu, un renumit pedolog de vocație.

S-a născut la 20 decembrie 1929 la Strășeni, într-o familie de buni gospodari. Anii de școală, ce au urmat după 1941, au coincis cu perioada dificilă a istoriei contemporane a țării: începuse cel de-al Doilea Război Mondial. Oamenii erau stăpâniți de frica de a nu fi evacuați și de a nu muri de foame. În aceste împrejurări grave, după absolvirea în anul 1943 a școlii primare din localitatea de baștină, continuarea studiilor la liceu presupunea cheltuieli mari, pe care părinții nu erau în stare să le suporte. Numai grație grijii și generozității rudelor a fost posibilă înmatricularea sa la Liceul „B.P.Hasdeu” din Chișinău. În scurt timp, reușește să susțină cu

succes examenele pentru a fi scutit de taxa pentru studii, devenind bursier. Însă, din cauza apropierii luptelor de orașul Chișinău, acest liceu a fost evacuat în Craiova, România. Pentru că tatăl său, care era poștaș, a fost concentrat în România ca să-și continue activitatea, iar mama bolnavă era ținută la pat, Andrei fusese nevoit să rămână acasă, angajându-se lucrător la moara din sat. Îndată după terminarea războiului este solicitat să lucreze în calitate de învățător la clasele primare.

Cu reîntoarcerea tatălui său din România în 1945, numai datorită unei minuni familia sa n-a fost deportată în Siberia. În 1946 Andrei este înmatriculat în școala nr.4 din Chișinău, cu predare aprofundată a unor discipline, în special, a matematicii. Tot în această școală și-au făcut studiile viitorii academicieni A.Andrieș, S.Berejan, Gh.Paladi, A.Simașchevici. În acea perioadă aici activau niște profesori excepționali, precum S.Smironov, M.Reznic etc. Grație lor, Andrei Ursu a obținut o pregătire temeinică, mai ales, la matematică.

Profesorul M.Reznic visa să-l vadă pe Andrei matematician, de aceea îl îndemna să-și continue studiile la Universitatea de Stat „M.V.Lomonosov” din Moscova. Din voia întâmplării, șeful Direcției municipale de educație și învățământ s-a îmbolnăvit și n-a reușit să expedieze documentele absolventului la Moscova până la începutul anului de studii. Astfel, Andrei Ursu se vede silit să caute o altă posibilitate de a obține studii superioare. Împreună cu un prieten de-al său se adresează către rectorul Institutului de Medicină din Chișinău, doctorul Soroceanu, cu rugămintea de a fi înmatriculat la facultatea de medicină generală.

Medicina n-a devenit însă o pasiune pentru el, iar hazardul a jucat și de data aceasta un rol decisiv în destinul viitorului savant. Hotărându-se să-și facă studiile la Universitatea de Stat din Chișinău, Andrei Ursu solicită audiența rectorului, funcția de interimat al căruia o îndeplinea vestitul pedolog acad. N.Dimo. Discuția cu renumitul savant despre o știință care, grație fondatorului acesteia, prof. V.Docuceaev, abia își lua avântul, l-a impresionat pe Andrei Ursu atât de mult, încât pedologia a devenit pentru el o alternativă matematicii.

Încă în anii de școală, mai ales în timpul vacanței, lui Andrei îi plăcea să meargă prin pădure spre lăcașul monastic din Căprioara cu tatăl său, care, fiind poștaș, trebuia să deservească patru sate din împrejurimi. Astfel, în una din plimbările prin pădure, în vara anului 1938, ei au dat de o groapă

specifică ce l-a impresionat mult prin profilul său pe viitorul pedolog. Abia peste 12 ani, când academicianul N.Dimo petrecea o aplicație la pedologie pe teren și a dat indicație de a fi săpat un profil pedologic pentru colectarea probelor, studentul Andrei Ursu și-a dat seama că groapa din pădurea Căpriana prezenta un profil pedologic.

După cum mărturisește acad. A.Ursu, peste încă 13 ani de la acea întâmplare, adică în 1963, la Chișinău sosise academicianul Academiei Române N.Cernescu, președinte al Societății Internaționale de Știință a Solului, care intenționa să organizeze pentru delegații la Congresul internațional al pedologilor o excursie pedologică în Codrii Moldovei. După cum explicase acad.N.Cernescu, profilul descoperit cândva de tatăl și feciorul Ursu a fost săpat sub tutela sa și, cu suportul fiicei unui magnat englez în 1938, cu consimțământul Academiei Române.

Săparea profilului pedologic în 1938 de către viitorul președinte al Asociației Internaționale a Pedologilor, acad. N.Cernescu, descoperirea acestuia de către viitorul pedolog A.Ursu, săparea celui de-al doilea profil pedologic în anul 1950 la indicația altui savant renumit – acad.N.Dimo și săparea unui șir de profiluri pedologice de înșiși Andrei Ursu pe parcursul a circa 55 de ani se constituie într-un lanț de evenimente ce dovedesc istoria dezvoltării cu succes a pedologiei în țara noastră.

La Universitatea de Stat, Andrei Ursu de la bun început învață cu mare sârguință, manifestă o inteligență vie și un comportament echilibrat, devenind unul din cei mai stimați studenți de la facultatea de biologie și pedologie. Pe lângă aceasta, A.Ursu, fiind înzestrat de la natură cu darul de orator, recită versuri cu un mare impact estetic, fapt pentru care se bucură de popularitate printre colegi până în prezent. Prelegerile acad. N.Dimo l-au convins definitiv că pedologia este o disciplină căreia merită să-ți consacrî pe deplin viața, ceea ce a și realizat de-a lungul întregii sale activități.

Andrei Ursu își începe cariera în anul 1953 în calitate de laborant la Institutul de Pedologie, Agrochimie și Ameliorare a Filialei Moldovenești a Academiei de Științe a ex-URSS. Având o pregătire academică consistentă și fiind pasionat încă din anii de studenție de știința solului, reușește pe parcursul unui singur an să se impună ca un cercetător tenace. Iată de ce în 1954 este angajat în funcție de colaborator științific inferior la același institut.

Ca cercetător științific, s-a afirmat printre colegi atât sub aspect inovațional, cât și în planul investigațiilor de ordin strategic. În baza studiilor complexe de laborator și în condiții de câmp ale solurilor, elaborează și întocmește hărțile solului raioanelor administrative și monografiile de însoțire. În urma cercetărilor științifice, în anul 1964, pregătește și susține cu brio la Institutul de Geografie al AȘ a ex-URSS teza de doctor în geografie *Почвы Приднестровской возвышенности Молдавии*. Concomitent, acordă o atenție deosebită cercetărilor științifice privind raionarea agropedologică a Moldovei, ce i-a permis ca, în comun cu profesorul universitar I.Krupenikov și doctorii în științe D.Balteanski și A.Rodina să editeze în anul 1965 monografia *Raionarea agropedologică a Moldovei*, lucrare de mare interes în organizarea științifică a agriculturii.

În legătură cu necesitatea elaborării bazelor științifice ale specializării interraionale a ramurilor principale ale agriculturii și utilizării efective a resurselor pedologice, în 1966 sub conducerea sa au fost inițiate investigații privind microraiionarea agropedologică a teritoriului țării.

În anul 1978 generalizează rezultatele activității științifice multianuale în teza de doctor habilitat în biologie *Почвенное микрорайонирование как основа специализации сельского хозяйства на примере Молдавии*, care a fost susținută cu succes la Universitatea de Stat „M.V.Lomonosov” din Moscova.

Doctorul habilitat Andrei Ursu devine recunoscut ca specialist notoriu nu numai în domeniul raionării și cartografiei teritoriilor diferite complexe agrare, dar și în geografia solurilor. În anul 1977 a publicat monografia *Природные условия и география почв Молдавии*, care a fost înalt apreciată de comunitatea științifică.

Profesorul A.Ursu este preocupat și de estimarea agroecologică a terenurilor și pretabilitatea lor pentru amplasarea culturilor multianuale, care ocupă un loc deosebit în agricultura țării. Materialele științifice, obținute în acest domeniu, și-au găsit reflectare în monografia *Почвенно-экологическое микрорайонирование Молдавии* (1981), menționată cu Premiul „V.P.Wiliams” al Academiei de Științe Agrare a Rusiei. Către anul 1984 doctorul habilitat A.Ursu devine recunoscut ca savant de forță în domeniul geografiei solurilor nu numai în Moldova, dar și departe peste hotarele ei, fapt demonstrat și de susținerea masivă a candidaturii sale pentru alegerea în calitate de membru corespondent

al A.Ș.M de către toate instituțiile științifice de profil din ex-URSS.

Un eveniment deosebit pentru științele agricole prezintă monografia în trei volume *Почвы Молдавии* (1984-1986), care a fost pregătită pentru tipar sub conducerea membrului corespondent Andrei Ursu. Această lucrare fundamentală a devenit carte de căpătâi pentru orice specialist în agricultură și va servi ca ghid în pregătirea mai multor generații de pedologi.

Începând cu anul 1984, spectrul investigațiilor științifice și practice a m. cor. Andrei Ursu se extinde și mai mult. Dumnealui efectuează cercetări complexe privind geneza, transformările tehnogenetice, evoluția contemporană a solului, geografia solurilor. El a descris noi legități privind proprietățile specifice ce au contribuit la transformarea solului în al treilea mediu vital (după mediul acvatic și terestru aerian), a stabilit rolul polifuncțional al solului în biosferă, a elaborat o nouă concepție și un sistem original de evaluare și de codificare a proprietăților specifice ale solurilor, a efectuat regionarea pedogeografică și a caracterizat unitățile de regionare pedogeografică, a stabilit variabilitățile și gradele tehnogenezei solurilor. A stabilit că diversitatea solurilor este condiționată de variabilitatea condițiilor pedogenetice. În baza analizei cunoștințelor contemporane, cercetărilor multianuale complexe proprii și practicii profesionale a fost elaborat un nou sistem de clasificare a solului, care, în același timp, păstrează divizarea taxonomică tradițională. Potrivit acestei clasificări, învelișul de sol al republicii este constituit din 13 tipuri și 36 subtipuri. Unitățile mai jos de subtip depășesc cifra de 700.

Acad. Andrei Ursu este autor a multor recomandări practice și metode originale de mare semnificație, printre care metodele microraiionării solurilor, de diagnosticare a solurilor pentru amplasarea plantațiilor multianuale, de cartografiere a solurilor, de evaluare agroecologică și a numeroaselor recomandări practice, ce se implementează pe larg. Acestea sunt consacrate plantațiilor de livezi intensive, sporirii eficacității și durabilității agriculturii, protecției solurilor, restabilirii și sporirii fertilității sistemului regional de protecție a solurilor. Printre aceste lucrări cu caracter practic enorm de valoroase, elaborate în comun cu alți colegi, se numără *Атлас почв Молдавской ССР*, editat în 1988, *Охрана почв в условиях интенсификации сельского хозяйства*, *Degradarea solurilor și deșertificarea* (2000),

în care se examinează toate aspectele eroziunii și deșertificării ce prezintă cel mai mare pericol pentru solurile Moldovei și se propun măsuri concrete de combatere a acestor fenomene. În anul 2006 apare monografia *Raioanele pedogeografice și particularitățile regionale de utilizare și protejare a solurilor*. În total, Andrei Ursu este autorul și coautorul a peste 530 de lucrări științifice.

În decursul a peste 35 de ani, îmbină cercetările științifice cu diferite funcții administrative, ocupând postul de director adjunct pentru știință și director al Institutului de Pedologie și Agrochimie „N.Dimo” (1966-1986), director general al Societății Practico-Științifice „Fertilitatea” (1983-1986), academician coordonator al Secției de Științe Biologice și Chimice a A.Ș.M. (1986-2000). În diferite perioade a ținut prelegeri la Universitatea de Stat, a fost conducător al temelor de licență, de doctor în științe și doctor habilitat.

Acad. Andrei Ursu se bucură de o autoritate enormă și alese aprecieri: i s-a conferit titlul onorific de „Om Emerit” și Ordinul „Gloria muncii”, este Laureat al Premiului de Stat pentru realizări importante în știință. În anul 1994 i se conferă titlul de membru de onoare pentru valoroase contribuții în domeniul științelor agronomice și protecția mediului de către Academia de Științe Agricole și Silvicultură „Gheorghe Ionescu-Șișești”, România. În același an devine membru de onoare al Societății Naționale Române pentru Știința Solului. În anul 2000 a fost ales în calitate de membru de onoare al Societății Pedologilor „V.Docuceaev” din Rusia, în 2006 – membru de onoare al Societății Pedologice din Ucraina. Pe parcursul a 15 ani este președinte al Societății Naționale de Științe ale Solului din R.Moldova.

Renumitul savant s-a manifestat ca un luptător activ pentru gestionarea bine argumentată a solului ca resursă naturală și obiect polifuncțional cu multiple misiuni biosferice, gestionate la nivel național, în vederea aprobării de către Parlament a Legii Solului. Idealul său este ca solul, fiind principala noastră bogăție naturală ce aparține nu numai generației actuale, dar și celor care vor urma, să fie utilizat și protejat eficient.

În această ordine de idei, este firesc ca și acad. Andrei Ursu să fie protejat și susținut de noi, savanții, să-și poată realiza speranțele și așteptările care sunt și ale poporului. Sănătate și noi succese pe tărâmul științei Vă dorim, mult stimate domnule academician!

Academician Teodor FURDUI
Academician Gheorghe DUCA